

MOBIL ILOVALAR YORDAMIDA O'QUV JARAYONINI TASHKIL ETISH

Shodiyeva Muborak Rashidovna

Osiyo xalqaro universiteti magistranti

Ulug'berdiyeva Nilufar Mamasoliyevna

Navoiy ilg'or kasbiy mahorat texnikum o'qituvchisi

Kirish

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi ta'lim tizimiga ham sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Ayniqsa, mobil qurilmalar — smartfon va planshetlar — kundalik hayotimizning ajralmas qismiga aylangan. Natijada ta'lim jarayonini mobil ilovalar orqali tashkil etish zamonaviy pedagogikaning muhim yo'nalishlaridan biri bo'lib bormoqda. Mobil ilovalar yordamida o'quvchilar istalgan joyda va istalgan vaqtda bilim olish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bugungi kunda an'anaviy ta'lim bilan bir qatorda masofaviy va aralash (blended learning) ta'lim shakllari keng qo'llanilmoqda. Bunda mobil ilovalar o'quv jarayonini samarali boshqarish, nazorat qilish va tashkil etishda muhim vosita sifatida xizmat qiladi. Ushbu maqolada mobil ilovalarning ta'lim jarayonidagi o'rni, afzalliklari, imkoniyatlari hamda ularni samarali qo'llash usullari haqida batafsil so'z yuritiladi.

Mobil ta'lim tushunchasi va uning ahamiyati

Mobil ta'lim (m-learning) — bu mobil qurilmalar yordamida ta'lim olish jarayonidir. Bu usul o'quv materiallariga tezkor kirish, interaktiv mashg'ulotlar va masofadan turib muloqot qilish imkonini beradi. Mobil ta'lim an'anaviy ta'limni to'ldiruvchi vosita sifatida ham, mustaqil ta'lim shakli sifatida ham qo'llanilishi mumkin.

Mobil ilovalar yordamida:

- Elektron darsliklardan foydalanish
- Onlayn test topshirish

- Videodarslarni ko'rish
- Uy vazifalarini yuborish
- O'qituvchi bilan muloqot qilish

imkoniyatlari yaratiladi.

Bu jarayon o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantiradi va ta'lim samaradorligini oshiradi.

O'quv jarayonida keng qo'llanilayotgan mobil ilovalar

Hozirgi kunda ta'lim jarayonida turli mobil ilovalar qo'llanilmoqda. Ularning ayrimlari quyidagilardan iborat:

- **Google Classroom** — topshiriqlarni joylashtirish, baholash va o'quvchilar bilan muloqot qilish imkonini beruvchi platforma.
- **Moodle** — masofaviy ta'lim uchun mo'ljallangan o'quv boshqaruv tizimi.
- **Zoom** — onlayn darslar va videokonferensiyalar o'tkazish uchun xizmat qiladi.
- **Microsoft Teams** — jamoaviy ishlash va onlayn uchrashuvlar tashkil etish imkonini beradi.
- **Duolingo** — xorijiy tillarni o'rganish uchun mo'ljallangan interaktiv ilova.

Mazkur ilovalar o'quv jarayonini rejalashtirish, nazorat qilish va tahlil qilish imkonini kengaytiradi.

Mobil ilovalarning afzalliklari

Mobil ilovalar yordamida ta'limni tashkil etishning bir qator afzalliklari mavjud:

1. **Moslashuvchanlik** — o'quvchi istalgan joyda va vaqtda ta'lim olishi mumkin.
2. **Tezkor aloqa** — o'qituvchi va o'quvchi o'rtasida tezkor muloqot ta'minlanadi.

3. **Interaktivlik** — testlar, animatsiyalar va videolar orqali darslar qiziqarli bo‘ladi.

4. **Resurslarga keng kirish** — elektron kutubxonalar va onlayn manbalardan foydalanish osonlashadi.

5. **Nazorat va monitoring** — o‘quvchilarning o‘zlashtirish darajasi avtomatik tarzda kuzatib boriladi.

Shuningdek, mobil ilovalar o‘quvchilarda raqamli kompetensiyalarni shakllantirishga yordam beradi.

O‘quv jarayonini tashkil etish bosqichlari

Mobil ilovalar yordamida o‘quv jarayonini samarali tashkil etish uchun quyidagi bosqichlarga amal qilish maqsadga muvofiq:

1. **Rejalashtirish** — dars mavzusi, maqsadi va kutilayotgan natijalar aniqlanadi.

2. **Platforma tanlash** — o‘quv jarayoni uchun mos mobil ilova tanlanadi.

3. **O‘quv materiallarini joylashtirish** — matn, video, prezentatsiya va testlar yuklanadi.

4. **Interaktiv faoliyatni tashkil etish** — forumlar, savol-javoblar, guruhli ishlar yo‘lga qo‘yiladi.

5. **Baholash va tahlil** — natijalar monitoring qilinadi va tahlil qilinadi.

Bu bosqichlar ta’lim jarayonining tizimli va samarali bo‘lishini ta’minlaydi.

Muammolar va ularni bartaraf etish yo‘llari

Mobil ta’limni joriy etishda ayrim muammolar ham yuzaga kelishi mumkin:

- Internet tezligining pastligi
- Texnik nosozliklar
- O‘quvchilarning diqqatini jamlay olmasligi
- Raqamli savodxonlik darajasining yetarli emasligi

Ushbu muammolarni hal etish uchun:

- Sifatli internet infratuzilmasini yaratish
- O‘qituvchilarni AKT bo‘yicha malakasini oshirish

- Ota-onalar bilan hamkorlikni kuchaytirish
 - Darslarni qiziqarli va interaktiv tashkil etish
- zarur hisoblanadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, mobil ilovalar yordamida o'quv jarayonini tashkil etish zamonaviy ta'limning muhim va istiqbolli yo'nalishlaridan biridir. Mobil texnologiyalar ta'lim jarayonini yanada qulay, tezkor va samarali qiladi. Ular o'quvchilarga istalgan joy va vaqtda bilim olish imkonini yaratib, mustaqil ta'lim ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Shuningdek, mobil ilovalar o'qituvchilarga darslarni rejalashtirish, topshiriqlarni nazorat qilish va o'quvchilarning o'zlashtirish darajasini tahlil qilishda katta yordam beradi. Interaktiv vositalar orqali darslar yanada qiziqarli va samarali tashkil etiladi.

Albatta, mobil ta'limni samarali yo'lga qo'yish uchun texnik sharoitlar, raqamli savodxonlik va to'g'ri metodik yondashuv muhim ahamiyatga ega. To'g'ri tashkil etilgan mobil o'quv jarayoni ta'lim sifatini oshirishga va zamonaviy bilimli, raqobatbardosh yoshlarni tarbiyalashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Yo'ldoshev J.G., Usmonov S.A. **Pedagogik texnologiyalar asoslari.** – Toshkent: O'qituvchi, 2017.
2. Saidahmedov N.S. **Yangi pedagogik texnologiyalar.** – Toshkent: Moliya, 2018.
3. Xodjayev B.X. **Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyoti.** – Toshkent: Sano-standart, 2020.
4. UNESCO. **Mobile Learning Week: Concept and Practice of Mobile Learning.** – Paris, 2019.
5. UNICEF. **Digital Learning and Education Report.** – New York, 2021.
6. OECD. **Education in the Digital Age.** – Paris, 2020.